

A ROMÁK FOGLALKOZTATÁSI ESÉLYEI A BIHARI KISTÉRSÉGBEN

„A cigányság kérdése feszítő szociokulturális probléma Közép-Európában. Terjed a rasszizmus, a kisebbségi és többségi társadalomban egyaránt tetten érhető az elkülönülés. A választások idején a politikusok fűt-fát ígérnek a cigányság szavazataiért, de valóban vajmi kevés történik”¹⁹³

(Prof. Dr. Koltai Dénes)

A cigányságot sújtó munkanélküliségének fő oka az iskolázottság hiánya, azokban a válság régiókban való életforma, ahol a rendszerváltás következtében megszűntek egész ágazatok, valamint az általuk régen kézművességgel termelt áruk iránt is csökkent/nincs kereslet.

Nem felejtethetjük el a munkaerőpiacon fellépő diszkriminációt sem. Szerencsére egyre nagyobb teret kap a médiában is, hogy a munkaadók nagy százaléka idegenkedik a cigányok foglalkoztatásától.

Új foglalkoztatási formáról kellett gondoskodni a foglalkoztatáspolitikának. Ilyen foglalkoztatási forma a romákra nézve a közmunkaprogram. A Közmunkatanács központi pályázatok útján használja fel a közmunkaprogramok forrásait. Ennek célja a tartósan munkanélküli emberek foglalkoztatása képzési modulok segítségével és a szakmaszerzés elősegítésével. 2002-ben a 2,5 milliárd forintból a cigányságra 0,5 milliárd forintot használtak fel. 2003-ban már tízezer ember átmeneti foglalkoztatását tette lehetővé a közmunkaprogram, ebből a cigányságra felhasznált forrás becslést értéke 3,3 milliárd forint. 2004–2006-ban is 5 milliárd forint körül mozgott ez az összeg. 2008-ban 26.000 fő vett részt a közmunka programokban, a romák száma becslések szerint meghaladta a 10.000 főt. 2009-ben összesen 16.000 fő vett részt. A Közmunka Tanács rendszeresen kiír kifejezetten romákat célzó programokat is (cigánytelepek szépítése, rendezése, stb.). 2010-ben új roma közprogram indult és 13 milliárd forint áll rendelkezésre a 25.000 fő átmeneti foglalkoztatására.

A Munkaerő-piaci Alap decentralizált Foglalkoztatási Munkaerő-piaci Alap részből biztosított forrás, amit az önkormányzatok vesznek igénybe, és foglalkoztatási lehetőséget adnak a tartós munkanélküliek részére. Ez az időszak 3-9 hónapot takar.

193 Koltai Dénes: A felnőttképzés elméleti gazdasági és területi problémái. PTE TK, FEEFI, Pécs, 2003:112.

Az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány programjai

2002-ben az önálló roma foglalkoztatási program keretében 311 millió forintot használt fel, és 11 millió forintot költöttek roma tárgyú kutatásokra. A 2003. évi hasonló programjának végrehajtására 150 millió forint állt rendelkezésre, és 62 millió forinttal támogatta a Pest Megyei Munkaügyi Központ Integrált Roma Központi Foglalkoztatási Programját. Emellett a roma származású munkanélküliek közoktatási intézményekben való foglalkoztatása és képzése című programra mintegy 297 millió forint támogatást nyújtott a közalapítvány, a programba bevont roma származású személyek száma összesen 639 fő. 2004-ben az OFA öt programcsomagot tett elérhetővé a romák munkaerőpiaci helyzetének javítására, mintegy 380 millió forint hozzárendelésével. A 2005. évben ugyanerre 173 millió forint állt rendelkezésre. A 2004-ben megkezdett munka eredményeként a fentebb ismertetett roma munkaerő-piaci szolgáltató hálózat alapjait 2005-ben letették. 24 új munkahely jött létre, a mentorok képzése és foglalkoztatása megvalósult. 2006-ban kezdődött meg a Roma Zenészek Foglalkoztatási Programja, amelynek keretében a közalapítvány 142,5 millió forintot fordított regisztrált álláskereső roma zenészek foglalkoztatását vállaló szervezetek támogatására. Az OFA a romák foglalkoztatását elősegítő programokra 2007-ben 392 millió, 2008-ban pedig 997 millió forintot költött”.¹⁹⁴

A roma munkavállalók foglalkoztatásának egy másik sajátos formája a mezőgazdasági idénymunka. Ezzel viszont az a probléma vetődik fel, hogy a vállalkozók bejelentés nélkül foglalkoztatják őket, mivel kevésbé kontrolálható, ugyanis külterületen folyik a munka.

Mivel a romák többsége halmozottan hátrányos és megváltozott munkaképességű is ezért rájuk az atipikus foglalkoztatási formák jöhetnek még számításba.

Az atipikus foglalkoztatást az MT nem használja, mert ezen belül is kialakultak egyéb munkavégzési formák. A munkaerő-piacon szereplő megváltozott munkaképességűek számára nagy előrelépést jelent ez a foglalkoztatási forma.

194 *A befogadó társadalomért. Esélyegyenlőségi politika Magyarországon 2002–2010.* Szerkesztette: Szále László, Szociális és Munkaügyi Minisztérium 2010:145.

A tartósan akadályozott személyek számára az atipikus foglalkoztatási formának egyik változata, a *táv munka a legmegfelelőbb*.

A távmunka a munkának az a formája, amikor a munkavállaló nem a hagyományosan vett munkahelyen, hanem attól távol végzi el a rendszeres napi munkáját. Kommunikációs és információs technikával juttatja el az eredményt munkaadója számára.

A távmunka jellemzői:

- a helyszín (otthon, teleház, távmunkaközpont)
- az idő (bármikor elvégezhető /véghatáridőt betartva/, lehet teljes/részmunkaidős)
- a távmunkát végző ember státusa (bérmunkás vagy más)
- információs kapcsolat, számítógép, online, vagy nem.

Ez különösen azoknak a fogyatékossgal élő emberek számára jelenthet bejutást a munkaerőpiacra, akik annyira akadályoztatva vannak, hogy tartósan nem tudják elhagyni otthonukat.

A másik ilyen foglalkoztatási módszer a *részmunkaidős foglalkoztatás*.

Ez az a forma, amely jelentősen hozzájárulhat a megváltozott munkaképességűek reintegrációjához, rehabilitációjához, valamint a munkanélküliség csökkentéséhez és az inaktív munkaerő bekapcsolódásához.

Azonban ebben az esetben több akadállyal is számolni kell. Ilyen lehet pl. a munkavállaló részéről, fenyegetheti az a veszély, hogy

- a munkaadó létszámleépítésnél könnyebben válik meg a részmunkaidős alkalmazottól,
- a keresetsökkenés következhet be, ami a részmunkaidős foglalkoztatás velejárója a teljes munkaidőhöz arányosítva.

A munkaadó szemszögéből nézve a részmunkaidős foglalkoztatásnál visszatartó erő lehet, hogy a termelés ütemezése nem teszi alkalmassá ezt a típusú foglalkoztatást.

Mínél több olyan munkahelyet kellene ösztönözni, hogy az ilyen foglalkoztatási formákat alkalmazzák, hiszen az ember személyiségképe, identitásának meghatározó része a társadalmi hasznosság, a munkavégzés. Munka nélkül az ember leértékelve érzi magát, elveszti önbizalmát, viszont visszalépve a munka világába megerősödik az önbizalmuk, önbecsülésük, magabiztosak, kiegyensúlyozottak lesznek.

A roma munkaerőt pedig a mezőgazdaságban, idénymunkára alkalmazzák a vállalkozók. Ezzel fel is merül az a probléma, hogy ezek a vállalkozók nem minden esetben jelentik be őket.

Munkaadók és a „második sorból” induló munkavállalók és képzéseik

A munkavállalók zöme alig alkalmaz romákat és egyáltalán nem is szeretne alkalmazni, még akkor sem, ha azoknak a végzettsége megfelelő lenne. A vezető beosztásban a vállalkozások még felsőfokú végzettséggel sem alkalmaznak romákat, tehát még főiskolai végzettséggel is nem szellemi, hanem fizikai munkára alkalmazzák őket. Ezzel a nyílt diszkriminációt tudjuk kimutatni. E mögött elsősorban a vezetői attitűdök, mégpedig szinte a nem is burkolt cigányellenes attitűdök állnak. Amennyiben a valós foglalkoztatottságot vesszük figyelembe a vállalkozások körében, megkülönböztethetünk:

1) Nők, romák, fogyatékkal élők diszkriminációját, ugyanis a vállalkozások nagy része e felsorolt csoportok nagy részét nem alkalmazza.

2) A hátrányos helyzetű diszkriminációt. Ez a nemi hovatartozáshoz nem kötődik, viszont megmarad az etnicitáshoz, a társadalmi státuszhoz, valamint a fogyatékossgához kötődő diszkrimináció.

3) A mélyen diszkrimináltak. Ehhez a vállalkozások több mint egyötöde tartozik, akik igen elenyésző arányban foglalkoztatnak pályakezdőket, szegényeket, romákat, illetve fogyatékkal élőket. Itt szintén meg kell jegyezni, hogy a romákat nem azért nem alkalmazzák, mert nincs megfelelő képzettségük.

4) Az enyhe elutasító vállalkozás. Itt minden csoportot alkalmaznak, kivéve a fogyatékkal élőket, viszont a szakképzetlen romákat csak a cégek fele.

5) A teljesen elfogadó. Ők minden hátrányos és nem hátrányos helyzetű csoport tagját alkalmazzák.

Ezekből a csoportosításokból arra következtethetünk, hogy a romákkal kapcsolatban megnyilvánuló munkaerő-piaci diszkrimináció alapvetően nyílt előítéleteken és rasszizmuson alapuló jelenség. Mint látjuk, az is bizonyítja, hogy az érintett vezetők zöme valamilyen mértékben cigányellenes, munkaerővel kapcsolatos értékítéleteik meglehetősen homogén módon cigányellenesek, sőt a cigányokat mélyen lenéző értékvilágról tanúskodnak. E mögött alig burkolt cigányellenes attitűdök állnak.

Mindezek ismeretében a Regionális Térségfejlesztési Közhasznú Egyesület elnökeként felvettem az elnökségi tagoknak, hogy alapszabályunkban is rögzített, hátrányos helyzetűek, valamint azonos szociális helyzetben lévők, különösen a roma népcsoport tekintetében keressünk lehetőséget számukra a munkahelyteremtés, képzés és átképzés tekintetében. Így vettem fel a kapcsolatot a Vállal-

kozók Érdekegyeztető Roma Országos Szervezetével, (VÉROSZ) illetve elnökével. Ez a szervezet együttműködve a vezető gazdasági, mezőgazdasági, társadalomtudományi, és felnőttoktatási tanszékek szakembereivel kidolgozta és elindította a szociális érzékű, de szigorú gazdasági alappal rendelkező komplex, zártrendszerű finanszírozási, kompetencia alapú oktatáshoz kötött, tartós önfoglalkoztatási „ROMAINNOV” Vállalkozási Integrátori Programot (V.I.P), ezen belül a kisállattenyésztés ágazatát. A program magán- és közösségi erőforrások kombinált alkalmazására épül. A versenyképes mikro-vállalkozásokat, és az azokat támogató üzleti és szolgáltató egységeket rendelkezésre álló normatív és pályázati támogatások igénybevételeivel és a magántőke bevonásával valósítja meg.

E program első kezdeteként 200 család, illetve mikro-vállalkozás útján évi mintegy 8-10 Mrd Ft értékű, piacképes terméket hoz létre, közvetlenül 400-600 munkahelyet teremtve, így összességében 2000–2500 családnak biztosít kiegyensúlyozott jövedelmet és életlehetőséget. A program a munkanélküliség által különösen sújtott térségekre és szegény sorsú kisebbségi lakosságra koncentrálnak.

A Vállalkozás Integrátori Program (V.I.P.) tervezése során arra törekedtünk, hogy ez a program szegény sorsú és roma népesség körében szervezendő más – mezőgazdasági és egyéb – mikro-vállalkozási programok (egyéb állattenyésztési programok, építőipari kisvállalkozások, falusi turisztikai és szociális szolgáltatási programok) mintájaként szolgáljon és elősegítse a további programok szervezéséhez és irányításához szükséges tudás és ismeretek bővülését.

A program központi szervezatként:

- Kompetencia alapú mérési, oktatás
- Képzési, szakmai
- Logisztikai
- Könyvvezetési, és kereskedelmi szolgáltatásokat, valamint programellenőrzést biztosító, a programban résztvevő mikro-vállalkozások többségi tulajdonában lévő központi szervezet felállítását kezdte meg.

2011-ben a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Sonkád településen alapkötételre került sor. A halmozottan hátrányos helyzetű kistérségi településeknek egyfajta kitörési pontja lehetett volna a mélyen átlag alatt élő emberek jobb megélhetésére. Határozott meggyőződés: a mindenkori kormány pozitív hozzáállásának hiánya, a megvalósításhoz csak ígéretet, pedig itt lenne a lehetősége annak, hogy több száz főt foglalkoztató munkahelyek jöjjenek létre.

2011-ben a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Sonkád településen alapkötételre került sor. A halmozottan hátrányos helyzetű kistérségi településeknek egyfajta kitörési pontja lehetett volna a mélyen átlag alatt élő emberek jobb megélhetésére. Határozott meggyőződés: a mindenkori kormány pozitív hozzáállásának hiánya, a megvalósításhoz csak ígéretet, pedig itt lenne a lehetősége annak, hogy több száz főt foglalkoztató munkahelyek jöjjenek létre.

Magam is végigjártam mindkét megyében a roma családokat, láttam mennyire várták ezt a programot, mint egyfajta kitörési pontot. Volt, aki a régi családi mesterséget folytatva vesszőbútorokat, kosarakat készített, csak nehezen talált piacot és a kereslet is gyér volt. Több helyen vályogvető cigányok is dolgoznak, akik e nehéz munkával tarják el családjukat. Egyszerre környezetbarát és gazdaságos ez a megoldás, még sincs kellő érdeklődés a termék, azaz a vályog iránt. Ez így bizony nehéz és labilis kenyérkereset. Innen csak a képzéssel, átképzéssel van kút. Ezért a foglalkoztatáspolitikai előzőekben felsorolt aktív eszközei közül a képzés szerepét, jelentőségét kell hangsúlyozni. Magyarország legértékesebb és leginkább mobilizálható vagyona a szellemi vagyon, amely nyilvánvalóan a gazdaságban alkalmazható, konvertibilis tudást jelenti. Ennek további kibontakozása elsőrendű – ha nem a legfőbb – kitörési iránya lehet a lemaradással küszködő magyar gazdaságnak, mert más források korlátozottan állnak rendelkezésre.

A foglalkoztatáspolitikai előzőekben felsorolt aktív eszközei közül a **képzés szerepét** fontos megemlíteni.

A társadalom szakképzés iránti érdeklődésén belül egyre erősödik az úgynevezett munkaerő-piaci képzések iránt a figyelem.

Az egész életen át tartó tanulás stratégiájának lényege, hogy a roma emberek, mint a társadalom tagjai, maguk is járuljanak hozzá társadalmi beilleszkedésük, foglalkoztathatóságuk és egyéni kiteljesedésük javításához.

Azonban nem szabad elfelejtenünk a felnőttképzéssel kapcsolatban, hogy ez egy teljesen más közeg, mint a „hagyományos” értelemben vett oktatás. Az itt képzett emberek a munka és más szabadidős tevékenységük mellett végzik az „iskolát”, tehát más módszert és hozzáállást kell alkalmazni képzésükre. Nem beszélve arról, hogy ők már egy megszerzett tudásra, kompetenciára, tapasztalatra építenek. A céljaik pedig mind-mind mások.

A *Lifelong Learning*, azaz az élethosszig tartó tanulás társadalmi méretű szükségletének felismerése és megvalósítása kulcsfontosságú feladat.

Tehát az esélyegyenlőség megteremtésének egyik legfontosabb színtere az oktatás. Nem csupán a szocializáció fontos színtere, hanem itt dőlnek el a munkaerő-piaci lehetőségek is. A roma népcsoport munkavállalási lehetőségeit egyértelműen behatárolja a népesség egészénél alacsonyabb iskolai végzettség. Ennek oka lehet a sorozatos kudarcok által kiváltott alulmotiváltság, a kulcsképeségek fejletlensége, a labilis szociális háttér.

Jelentős hatást fog gyakorolni a társadalomra és a gazdaságra egyaránt az, hogy Európa eddig soha nem tapasztalt demográfiai változások előtt áll (előregedés). Ennek hatása természetesen kiterjed az oktatásra és képzésre is, viszont ez az arány a romákra nem érvényes, mivel 5-10 gyerek sem ritka egy családban.

A képzés fontos funkciója a foglalkoztatáspolitikai érvényesítése, a foglalkoztatás, foglalkoztathatóság elősegítése. A foglalkoztatáspolitikában erőteljesen előtérbe kerültek az aktív eszközök, illetve ezek differenciált alkalmazása, mivel különböző foglalkoztatási helyzetek vannak, melyekhez eltérő képzések szükségesek, valamint eltérő állami támogatások.

Véleményem szerint a romák képzésbe való bevonása nem csak munkaerő-piaci tőkét jelent, hanem erkölcsi tőkét is. Nem tehetjük meg, hogy nem foglalkozunk a lemorzsolódott, marginalizálódott társadalmi csoportokkal. Elengedhetetlen az ismereteik, kompetenciáik, képességük javítása. A felnőttképzés, a felnőttkori tanulás, a leggyorsabban, legrugalmasabban reagálni tudó eszköz a probléma megoldására. Azonban jó kérdés, hogy a felnőttképzés különböző szektorai valóban tevékenykednek, vagy akarnak-e tevékenykedni e probléma megoldásában.

A képzési lehetőségüknek mindenestre számos esetben szakmai, fizikai és személyes korlátai vannak jelen. Mégis számukra a képzés egyfajta hidat jelentene a munka felé. Jó példa erre a Magyarországon is működő népfőiskolai hálózat.

Léteznek a digitalizációnak az életmódot gyökeresen és nagyon gyorsan átalakító területei, lehetőségei, amelyek hiánya ma már elképzelhetetlen. Ilyen az internet és a mobiltelefon. Az utóbbi használatával nincs gondja még a HHH személyeknek sem. Viszont az internet-használatra, a digitális írástudásra minél több embert kellene megtanítani. De hogyan tanítsuk meg azt, akinek még az írással, olvasással is komoly problémája akad? Náluk a képzés más módszerét, más csoportban kell alkalmazni. Viszont elgondolkodtató, hogy ők is jól tudják használni a mobiltelefont és a fiatalok az internetet. A felnőttképzésben különösen nagy jelentősége van a digitális írástudás tanításának, hiszen a roma emberek így akár önállóan is fejleszthetik tudásukat, és bevonhatók az eLearningbe.

Tapasztalatom szerint több olyan HHH nem tud távmunkát vállalni csak azért, mert nincs internete, illetve számítógépe, amit többségük nem is tud használni. Ezzel ki is zárják magukat bizonyos

munkakörökből. Meggyőződésem, hogy a (halmozottan) hátrányos helyzetű felnőttek integrációja komoly kihívás az andragógusok számára is, mivel Magyarországon az oktatásukhoz, foglalkoztatásukhoz szükséges eszközök alapvetően rendelkezésre állnak. E célcsoport felnőttképzésbe való bevonását az állam felnőttképzési pályázati támogatással is segítette, ezzel is könnyítve a célcsoport képzésbe való bevonását. A pályázati támogatás elősegíti, hogy a romák képzettséget szerezzenek, jártasak legyenek az informatika világában és közösségi vállalkozások szervezésével adjanak munkalehetőséget. Ma ezt a normatívát felváltották az uniós pályázatok, programok és források. Mint pl. a HEFOP (Humán-erőforrás-fejlesztési Operatív Program), melynek elsődleges forrását az ESZA (Európai Szociális Alap) biztosította.

Az esélyek javításával tehát a magasabb szintű képzéssel egyértelműen nőnek a munkahelyi lehetőségek, egyre jobb állásba tud elhelyezkedni az oktatásban résztvevő ember, és egyre magasabb lehet a jövedelme is, nem szorul segélyekre, szociális ellátásra, így jobb lesz az életkörülménye.

Foglalkoztatás

Berettyóújfaluban folyamatosan emelkedik a munkanélküliek száma. A Munkaügyi Központ számos eszközzel igyekszik a foglalkoztatásokat, elhelyezkedéseket támogatni (pl.: képzések, vállalkozóvá válás támogatása, bértámogatás, közhasznú foglalkoztatás támogatása, stb.).

A foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetű társadalmi csoportok (megváltozott munkaképességűek, romák stb.) egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerőpiacról, egyre nagyobb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, ezzel elveszítik a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét. Az esélyegyenlőséget megerősítő pozitív intézkedések azért is szükségesek számukra, mert e csoportok a munkaerőpiacon összetett szemléletbeli hátrányokkal küzdenek, az aktív támogatásokban pedig munkanélkülieken belüli arányuknál sokkal kisebb arányban vesznek részt.

Minden célcsoportot érintő intézkedések:

„1. *A hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci helyzetének javítása*

Az önkormányzat igyekszik élni mindazon lehetőségekkel, amelyek biztosítják a hátrányos munkanélküliek, az inaktív munkaerőpiacra történő visszakörülését, így a közhasznú foglalkoztatást, a

közmunkát, illetve a képzéssel egybekötött foglalkoztatást. Az önkormányzat a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében folyamatosan együttműködik a Hajdú-Bihar Megyei Munkaügyi Központ Berettyóújfalui Kirendeltségével, a megyei kamarákkal. Az önkormányzat támogatja azon vállalkozásokat, amelyek munkahelyteremtő beruházásokat hajtanak végre.

2. Közszolgáltatást nyújtó intézmények teljes akadálymentesítése

A Város területén működő önkormányzati fenntartású közintézmények teljes akadálymentesítése a vonatkozó jogszabályi előírások figyelembe vételével, legkésőbb 2012-ig, az intézményvezetők irányításával, saját illetve pályázati források felhasználásával.

Az önkormányzat vállalja, hogy kiemelten kezel és pénzügyi lehetőségei tükrében támogat minden a közintézmények akadálymentesítését szolgáló pályázatot.

3. A helyi szemléletet megváltoztató programok támogatása, segítése

A Város lakossága számára olyan ismertető anyagok készítése, lakossági tájékoztató fórumok, valamint más típusú programok, rendezvények támogatása, segítése, melyek előmozdíthatják az esélyegyenlőségi program célcsoportját jelentő emberek kedvezőbb társadalmi integrációját és szemléletváltást eredményezhetnek a lakosság minden tagjánál.

Az önkormányzat támogat továbbá, a jogsétsékekkel szembeni fellépés lehetőségeire vonatkozó, mindennemű tájékoztatási lehetőséget és saját eszközeivel (helyi média, önkormányzati hirdetőtábla stb.) népszerűsíti azokat.

A megvalósítás a tervezési ciklusban folyamatosan az éves költségvetés keretein belül – a pénzügyi lehetőségeinek függvényében – zajlik.

4. A hátrányos helyzetű csoportoknak az információs társadalommal összefüggő egyes szolgáltatásaihoz való hozzáférés elősegítése

Az önkormányzat támogat minden a célcsoport információs társadalommal összefüggő, egyes szolgáltatásokhoz kapcsolódó eszközbeszerzést szolgáló pályázatot, a célcsoport ez irányú képzését, továbbá támogatja olyan, mindenki számára elérhető információs pontok kialakítását, melyeken keresztül a szükséges eszközökkel nem rendelkező emberek a lakhelyükhöz minél közelebb hozzáférhetnek az internethez, valamint az információs társadalom nyújtotta egyéb szolgáltatásokhoz”.

Összefoglalás

Az összetartozó társadalom minden tagjának azonos jogai vannak, nem csak a törvények szintjén, hisz a társadalom tagjai összetartoznak. Mindnyájunk felelőssége, hogy a kirekesztés helyett az összetartozás, az egymás segítése legyen a meghatározó.

A Berettyóújfalui Kistérség foglalkoztatáspolitikája szempontjából elengedhetetlen annak felmérése, hogy a hátrányos helyzetben élők milyen iskolázottsággal, illetve tudáshiánnyal rendelkeznek, milyen felzárkóztató, továbbképző, szakmegújító vagy új képzettséget nyújtó iskolarendszerű vagy iskolarendszeren kívüli oktatás-képzés szükséges a különböző csoportoknak. Feladatommak tekintem, hogy ebben a helyi felmérésben, a problématerkép elkészítésében részt vegyek. Meggyőződésem, hogy a felnőttképzés eszközeivel, a felnőtt tanulók folyamatos motiválásával és érdeklődésük fenntartásával elmozdulás történhet meg a térségben. A képzők köre többnyire adott, az önkormányzatoknak és a vállalkozóknak kellene összefogniuk és együttesen meghatározniuk azokat a fejlesztési célokat, amiknek kiteljesítésében az át- vagy frissen képzett és motivált munkaerőt alkalmazni lehetne.

Summary

Elaborating the employing policy of the region of Berettyóújfalú, it is crucial to examine the education level of the disadvantaged people, not forgetting about to survey that what type of education is needed for the different groups. I regard my task to take part in this local surveying helping to make the problem-map. I think that using the results of andragology, keeping the adult learners motivated and sustaining their interest may result a shift in the region. The circle of the professionals is mostly given, the local governments and the entrepreneurs should work together, and lay down the purposes of development in which the manpower educated and motivated could be employed.